

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. Vtrùm Filius ex cognitione, & Spiritus Sanctus ex amore
creaturarum existentium procedat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Quod hic peculiariter urget, cum ut supra, D. 17. & in Philosophiâ, Disp. 6. Physicorum diximus, Deus transcendentaliter ad creaturas possibiles referatur, & essentialem ad eas dicat ordinem.

II. Nec vim ullam habet, quod opponit P. Vasquez, & cum eo recentiores aliqui, Deum scilicet esse magis necessarium, quam creaturas possibiles, ergo ex earum cognitione procedere non potest Verbum, sic enim non esset magis necessarium, quam creatura. Hoc argumentum non tam urget contra processionem Verbi, quam Deum probat transcendentaliter non referri ad creaturas.

III. Inprimis itaque P. Suarez lib. 9. de Trin. cap. 6. num. 19. P. Tannerus 1. p. Disp. 4. q. 4. dub. 3. num. 31. & P. Arriaga hic, Disp. 52. num. 29. negant antecedens, Deum scilicet esse magis necessarium, quam creaturas possibiles, cum ob essentialem, quam cum iis habet, connexionem, iis ablati, Deus non peristeret. P. Granado tamen 1. p. tract. 9. Disp. 6. num. 8. productionem Verbi magis necessariam esse ait, quam creaturas possibiles, quia firmioribus, inquit, & perfectioribus nititur fundamentis. Hanc solutionem in idem recidere existimo cum præcedente, affirmat enim ipse, sublata possibilitate creaturarum, processionem Verbi, Dei que Omnipotentiam, & Essentialiam sublata iri. Solum ergo vult excellentiorem in Deo hanc esse necessitatem, non propriè majorem: quo etiam sensu dicunt aliqui, has & similes propositiones, Deus est trinus & unus: Verbum est incarnatum, &c. esse veriores hac & hujusmodi, Homo est animal: si equalibus aequalia demas, qua remanent erunt equalia &c. quia scilicet veritas est in nobiliori subiecto: re tamen verâ hæc propositiones sunt in veritate pares.

IV. Eodem fere modo solvitur quod obijci solet, Deum scilicet esse primarium divinæ scientiæ objectum, creaturas secundarium, ergo pro aliquo priori Verbum procedit ex cognitione divinæ Essentialiæ, utpote objecti primarii, quam creaturarum, ergo pro aliquo priori Verbum est productum, quam creaturæ cognoscantur, ergo ex harum cognitione non procedit.

V. Respondetur, quamvis Deus sit objectum primarium illius scientiæ, creaturæ solummodo secundarium, cum tamen, ut diximus, primarium hoc objectum essentialem habeat connexionem cum secundario, Deus nunquam cognosci potest, quin cognoscantur creaturæ, per cognitionem præsertim comprehensivam, qualis, ut ostendi, esse debet illa, ex qua Verbum procedit. Unde in hac cognitione nulla in objecto primario respectu secundarii est prioritas, nisi dignitatis & excellentiæ, seu cujusdam præminentia: Dei collati cum creaturis. Eodem ergo modo Verbum prius prioritate dignitatis procedit ab hac cognitione, prout terminatur ad Essentialiam & attributa divina, non tamen prioritate ullâ in quo, cum cognitio comprehensiva nec esse, nec concipi possit, quin terminetur ad creaturas, idque sive hæc possibilitatem suam à Deo accipiant, sive non; qua in re diversæ sunt auctorum sententiæ: de quo plura numero sequente.

VI. Arguunt itaque aliqui tertio: Verbum prius existit, quam creaturæ sint possibiles, ergo ex harum ut possibilitatem cognitione procedere non potest. Primo, admisso antecedente, negatur consequentia: sicut enim, ut sect. præcedente, num. 2. diximus, quamvis Filius prius aliquo modo existat, quam Spiritus Sanctus, ex hujus tamen cognitione procedere is potest, tanquam pro signo aliquo posteriori existenti; ita in presenti, licet prius existat

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Filius quam creaturæ sint possibiles, procedere nihilominus potest ex earum cognitione, per quam represententur possibilitatem pro signo aliquo sequente habituræ.

Respondetur secundo, cum P. Suarez hic, lib. 9. cap. 6. num. 19. negando antecedens; creaturæ si quidem possibilitatem illam suam qualemcumque ex seipsis quasi habent, non quasi à Deo; hæc quippe prædicata, animal rationale, ex se; & naturâ suâ intrinsicâ habent, ut possint in unum compositum coalescere; rationale & irrationale habent quod non possint, nec Deus efficere potest, ut vel hæc prædicata inter se conjungi possint, vel illa non possint; licet nec efficere potest ut homoleo, hippocervus, & alia id genus chimæ sint possibiles. Unde secundum hunc procedendi modum creaturæ possibiles disparatè se habent ad existentiam Verbi.

Tertio cum eodem Suarez cap. illo 6. num. 28. dici potest, etiam si creaturæ possibilitatem illam suam intrinsicam habeant à Deo, adhuc eas sub hac ratione non esse posteriores, sed aliquo modo quasi priores Verbo; nec enim qua possibiles pendunt à Verbo, ut Verbum est, sed ab omnipotentia; hæc autem est aliquâ ratione prior relationibus, absoluta enim, juxta commune Theologorum pronuntiatum, sunt priora respectivis; ergo creaturæ qua possibiles, seu termini omnipotentia divinæ, sunt ut ita dicam, quodammodo priores Verbo: ergo cognitio sub hac ratione ad ipsas terminata, potest esse principium Verbi.

Id solum noto, quod de Filio dicimus quoad processionem per intellectum, idem de Spiritu Sancto asserendum quoad processionem per voluntatem, cognitionis voce in amorem mutata; ut initio hujus disputationis observavimus.

SECTIO SEPTIMA.

Utrum Filius ex cognitione, & Spiritus Sanctus ex amore creaturarum existentium procedat.

Hæc præcipua est in hac materiâ difficultas: Unde multi, qui ex omnium hæcenus dictorum cognitione Verbum procedere affirmant, & ex scientiâ simplicis intelligentiæ, creaturarum scilicet possibilitatum, illud tamen ex scientiâ visionis, seu creaturarum existentium cognitione procedere negant: ita Suarez, Banez cum aliis Thomistis, Arrubal, Tannerus, Granado, supra sect. 4. num. 2. citati.

Dicendum nihilominus Verbum, non ex creaturarum tantum possibilitatum, sed etiam existentium cognitione procedere, & actus omnes liberos scientiæ à Patre accipere, in quibus specialis non apparet repugnantia. Hæc videtur aperta mens D. Thomæ prima parte, quæst. 42. art. 6. ad 2. ubi de Patre loquens, ait cum dedisset Filio scientiam & voluntatem agendorum, eum generando. Quæstione etiam 37. art. 2. ad 3. ait Patrem concipiendo se & alia omnia, producere Verbum. Idem tenet ex recentioribus Valentia prima part. Disp. 2. quæst. 8. p. 2. asserens hanc fuisse communem antiquorum sententiam: Zuniga disp. 9. Arriaga, & alii.

Probatur primò ex sacra Scripturâ: Joan. enim c. 5. vers. 21. dicitur: Pater diligit Filium, & omnia demonstrat ei, que ipse facit: quæ verba explicans ibidem S. Augustinus, Pater, inquit, ostendit Filio existentiam.

Bb 3

VII.

Creaturæ possibilitatem intrinsicam habent quasi ex seipsis.

Deus naturæ creaturarum immutabilem.

VIII.

Dicunt quidam creaturas possibiles esse aliquo modo priores Verbo.

Absoluta sunt priora respectivis.

IX.

Idem de Spiritu Sancto est, ac de Filio.

I.

Hæc præcipua est hujus materiæ difficultas.

II.

Verbum procedit ex cognitione creaturarum existentium.

III.

Ex sacris literis ostenditur Verbum procedere ex cognitione existentiam.

quod

Verbum prius dignitate procedit ex cognitione, ut terminatur ad Deum.

Utrum Verbum prius existat, quam creaturæ sint possibiles.

quod facit, & ostendendo Filium gignit. Item Joan. 8. v. 26. Ego, inquit Christus, quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo: & vers. 28. A meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor: ubi S. Augustinus: Hoc, inquit, est eum docuisse, quod est scientem genuisse: & paulò post, Quæmadmodum ei gignendo dedit ut esset, sic gignendo dedit ut nosset. Hinc idem S. Augustinus lib. 15. de Trin. cap. 14. Non enim, inquit, seipsum integrè, perfectèque dixisset Pater, si aliquid minus aut amplius esset in ejus Verbo, quam in seipso, &c.

IV. *Quid sit Patrem omnia dicere, ac demonstrare Filio.*

Ex his itaque habetur, Patrem per generationem omnia dicere, ac demonstrare Verbo: ergo ei etiam dicit futura, seu existentia, cum hæc inter omnia contineantur, maximè cum, ut proxime vidimus, dicat Scriptura Patrem omnia demonstrare Filio, quæ ipse facit; non autem facit nisi existentia. Hinc etiam Concilium Florentinum in literis unionis ait: Pater Filio omnia gignendo dedit, præter esse Patrem, omnia scilicet quæ ipse habet: cum ergo habeat ipse cognitionem existentium, eam dat Filio, alioqui non daret ei omnia.

V. *Quid sit Patrem dicere creaturas Verbo.*

Patrem verò demonstrare, aut dicere aliquid Verbo, aliud nihil est, quàm illud prius origine cognoscere, ejusque cognitionem ei per productionem communicare: sicut secundum omnes hoc modo dicit illi suam essentiam, eam scilicet ipsi per productionem communicando: nullum autem est fundamentum ad asserendum posse Patrem per scientiam necessariorum, quam habet prius origine, filio communicare scientiam necessariam, & non posse per scientiam liberam eadem communicare liberam; scientia siquidem libera in Patre est etiam infinite perfecta: ergo non minus fecunda erit ad suum effectum, vel quasi effectum, scientiam scilicet liberam communicandam, quam scientia necessaria ad communicandam necessariam.

Tam ad hoc efficax est scientia libera, quàm necessaria.

Ratio à priori.

VI. *Filius, non materialiter tantum, sed formaliter accipit scientiam existentium, à Patre.*

Respondet P. Suarez lib. 9. de Trin. cap. 7. n. 5. P. Granado Tract. 9. disp. 7. num. 11. & alii, Verbum non immediatè & formaliter, sed mediatè tantum & materialiter seu virtualiter accipere à Patre scientiam existentium, quatenus nimirum dat ei Pater scientiam necessariam creaturarum possibilem, quæ ubi est in Filio, incipit formaliter representare existentia, sicque hæc existentium cognitionem virtualiter, non formaliter accipit à Patre. Contra primò: pari enim ratione dicit alius contra hos Auctores, Filium scientiam possibilem, imò & Personarum non accipere immediatè, & formaliter à Patre, sed tantummodo cognitionem divinæ Essentiæ, quæ ubi est in Filio, incipit formaliter representare Personarum existentium & possibilem. Contra secundò: Scriptura enim & Patres nullam inter communicationem scientiæ possibilem & existentium faciunt distinctionem: ergo nec nos ullam facere debemus, cum propriè, ubi possunt (posse autem sequente Sectione ostendemus) accipi debeant. Alioqui etiam, contra S. Augustinum non esset Verbum adequatum.

Scriptura & Patres eodem modo de utraque scientiâ loquuntur.

VII. *Verbum procedit etiam ex scientiâ mediâ, seu conditionatâ.*

Quæres, Utrum Verbum, non ex scientiâ tantum simplicis intelligentiæ & visionis, seu creaturarum possibilem & existentium procedat, juxta jam dicta, sed ex scientiâ etiam mediâ, seu conditionatâ, creaturarum scilicet sub hac vel illâ hypothesi futurarum? Negat Suarez lib. 9. de Trin. cap. 7. num. 9. Granado sic, tract. 9. Disp. 8. n. 3. & alii. Exillimo nihilominus Verbum ex hac etiam scientiâ procedere, ob rationem jam addu-

ctam, quia nimirum procedere debet ex cognitione perfectissimâ, & comprehensivâ, qualis illa non est, quæ objecta etiam conditionatè futura non cognoscit.

SECTIO OCTAVA.

Argumenta contra processionem Filii ex cognitione, & Spiritus Sancti ex amore libero, seu existentium.

OBIECIENS primò: si Verbum procedat ex scientiâ liberâ, ergo erit contingens. Contra, inquiri utrum scientiâ Dei, prout terminatur ad existentia, sit contingens? si ita, uti revera est, non quidem quoad entitatem, & formaliter, sed quoad terminationem, & virtualiter, juxta dicta supra, Disp. 36. de actu libero Dei, eodem modo Verbum ut est expressivum, seu representativum, contingentium, est quoad hanc formalitatem, vel virtualitatem, seu denominationem, aut quo id cunque nomine appellare quis velit, contingens.

Nunquam tamen absolute & simpliciter concedendum est Verbum esse contingens, cum præcipue procedat ex cognitione necessariorum: secundum hunc verò conceptum non potuit omnino non esse. Imò prout est expressivum liberorum, non est absolute liberum: etsi enim res actu existentes potuissent ut tales non exprimerent, cum hæc potuissent non existere, in eo tamen casu cognoscere debuissent earum negationes, seu eas non existere, cum nihil ignorare possit. Neque in hoc ut dixi est ulla difficultas in Verbo, quæ non urgeat de scientiâ Dei.

Objicies secundò: generatio Filii prior est scientiâ futurorum, hæc quippe posterior est productione Spiritus Sancti, cum sit post decretum liberum de eorum existentia: hoc autem decretum supponit omnes tres Personas existere, cum omnes tres de rerum existentia decernant: ergo prius producitur Filius, quam Deus habeat scientiam futurorum. Respondetur, nihil hic esse singulare, quod omnes solvere non debeant in scientiâ Dei, ubi eadem signa rationis admittenda sunt, quæ in processione Verbi. Dico itaque, in primo signo produci Verbum quoad essentialia, eique communicari scientiam necessariorum: in secundo signo Pater & Filius ex hac scientiâ producunt Spiritum Sanctum similiter quoad essentialia, & amorem necessarium: in tertio signo sunt decreta libera de rerum productione & existentia: in quarto demum signo habet Pater scientiam liberam, seu visionis rerum jam futurarum, & eam Filio communicando, quoad hanc virtualitatem cum producit. Prædicta autem signa, & virtualitates non est cur quis hic refugiat concedere, cum omnes hæc, aut his similia, ut dixi, admittere debeant in scientiâ Dei.

Objicies tertio: si Filii scientiam liberam accipiat à Patre, ergo & Spiritus Sanctus ab eodem & Filio accipiet actus liberos amoris: hoc autem dici nequit, sic enim essent hi actus liberi, & non essent; essent, ut supponimus; non essent, nec enim est in Spiritu Sancti potestate illos non habere; sed posito quòd eos Pater det, non potest non illos accipere. Propter hanc difficultatem, quæ sine dubio est gravissima, nonnulli, quamvis hæc tenus nobis in scientiâ liberâ confenserint,

I. *Nulla est difficultas de Verbo, quæ non sit de scientiâ.*

II. *Verbum divinum non est absolute appellandum contingens.*

III. *Quo sensu Verbi generatio sit prior scientiâ liberâ.*

Varia signa in productione Filii & Spiritus Sancti.

Hæc signa admitti debent in scientiâ Dei.

IV. *Objicit sequi, Spiritum Sanctum amare & non amare libere.*